

FI lausuntopyyntö VV

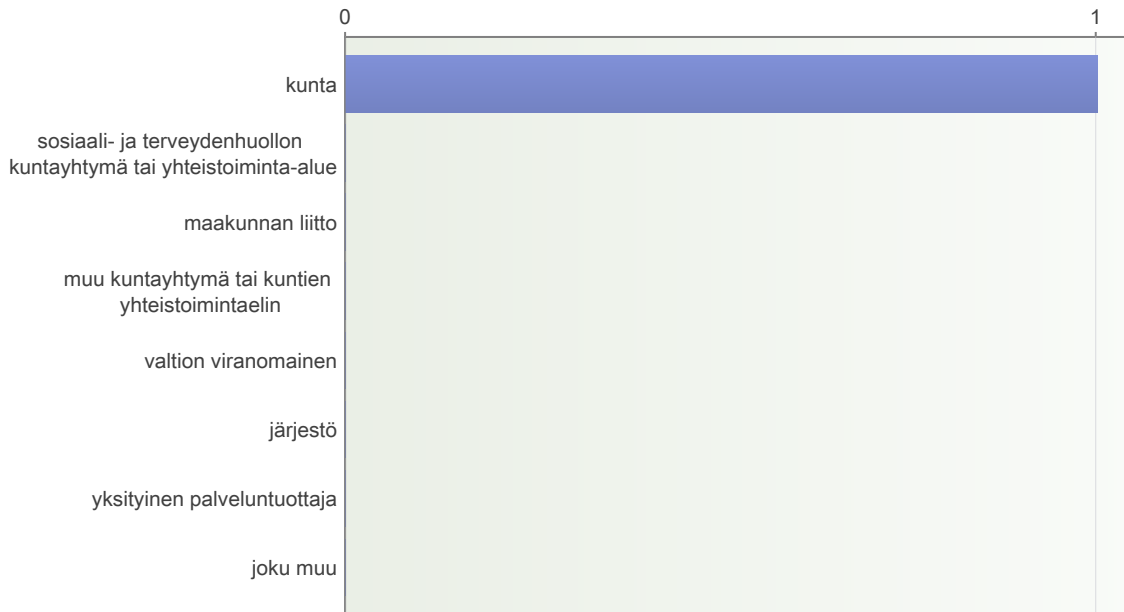
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Perhon kunta	Lauri Laajala	Lauri Laajala	27.3.2017	Kunnanvaltuusto

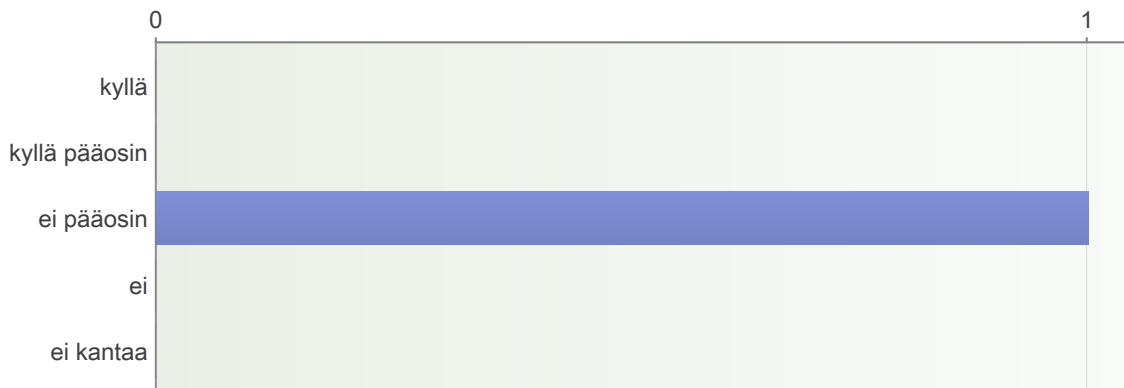
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

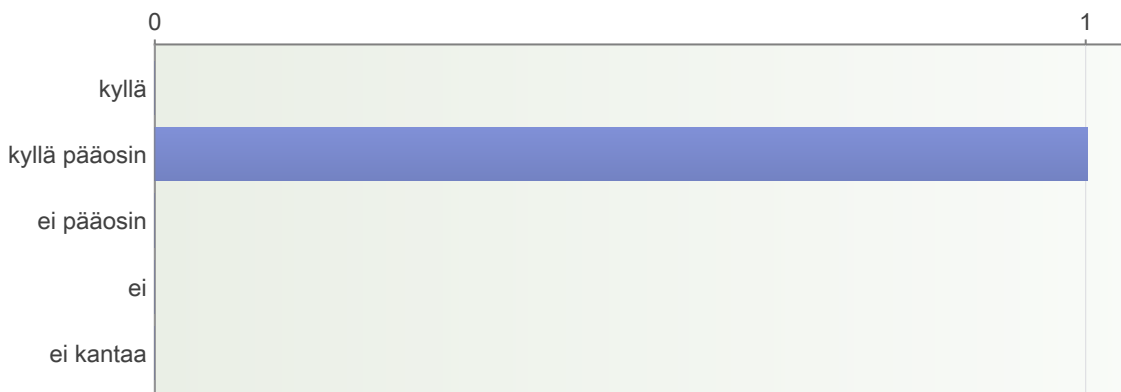
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen tavoite on hyvä. Valinnanvapauslainsäädännöllä pyritään parantamaan palveluiden laatua ja saatavuutta, sekä kilpailun kautta tehostamaan julkisen palvelutuotannon tehokkuutta ja kustannusvaikuttavuutta. Luonnoksessa esitetty malli vaatii yksinkertaistamista ja selkeyttämistä. Esitettyssä mallissa palveluntuotanto pirstoutuu, joka monimutkaistaa palveluketjujen ja –kokonaisuuksien toimivuutta. Valinnanvapauslainsäädännöllä ei kyetä korjaamaan sote-palveluiden kysynnän ja tarjonnan epäsuhtaa tasapuolisesti koko maassa, vaan erityisesti harvaanasutuilla alueilla palveluntarjonta pahimmillaan supistuu ja väestön terveys- ja hyvinvointierot kasvavat entisestään.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

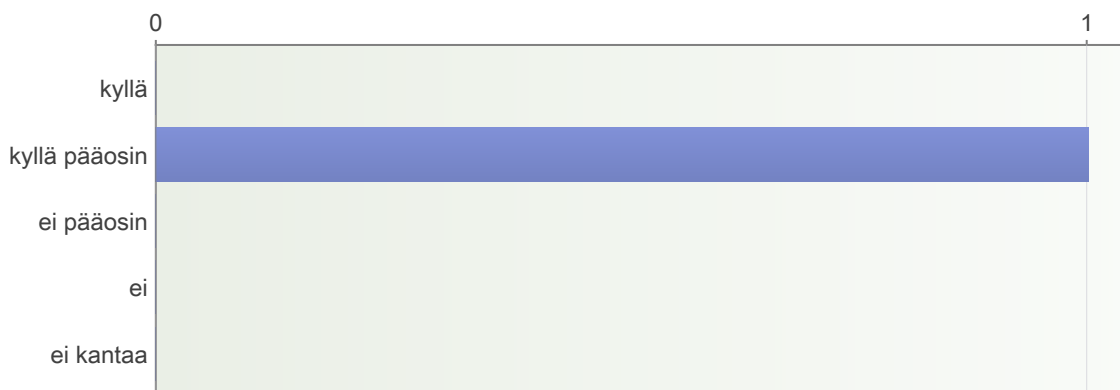
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Periaatteessa kyllä, mikäli alueella on riittävästi palvelutarjontaa ja valinnanmahdollisuuksia. Harvaanasutuilla alueilla kilpailtujen markkinoiden toimiminen on epätodennäköistä.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

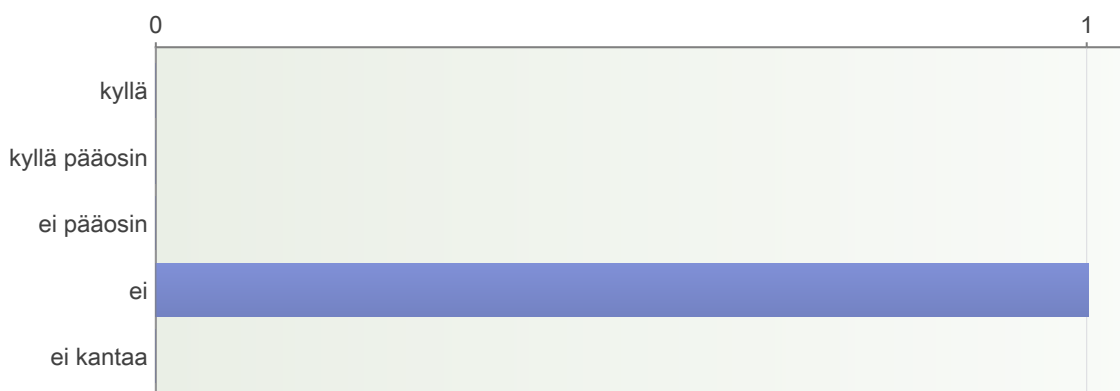
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Keskeisenä kysymyksenä on, toimivatko markkinat aidosti alueella. Tiukka sote-menojen kehys ja raamibudjetti voi aiheuttaa maakunnille paineita määrittää kapitaatioon perustuva sote-keskuksen kustannus matalaksi, jolloin monituottajamalli ei käytännössä toteudu.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

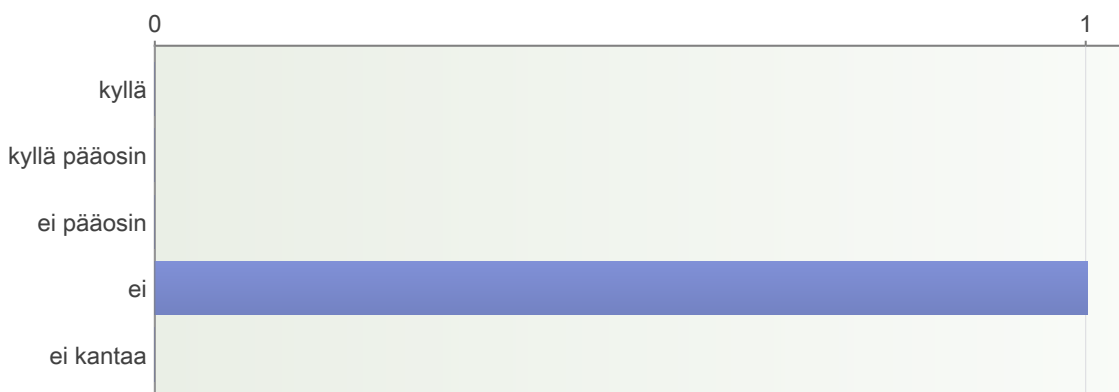
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapausmallin toteutuessa esitetyllä tavalla, asiakkaiden mahdollisuudet saada palvelut integroidusti ei toteudu. Laaja-alaisesti sote-palveluita tarvitsevien asiakkaiden palvelujen tuottaminen on vaarassa jakaantua usealle eri toimijalle (yksityinen, julkinen ja maakunnan liikelaitos). Maakunnan mahdollisuudet ohjata kustannustehokasta palveluketjua (sis. tiedonkulku) ja integroitua palvelujärjestelmää ovat tällöin hyvin rajalliset.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

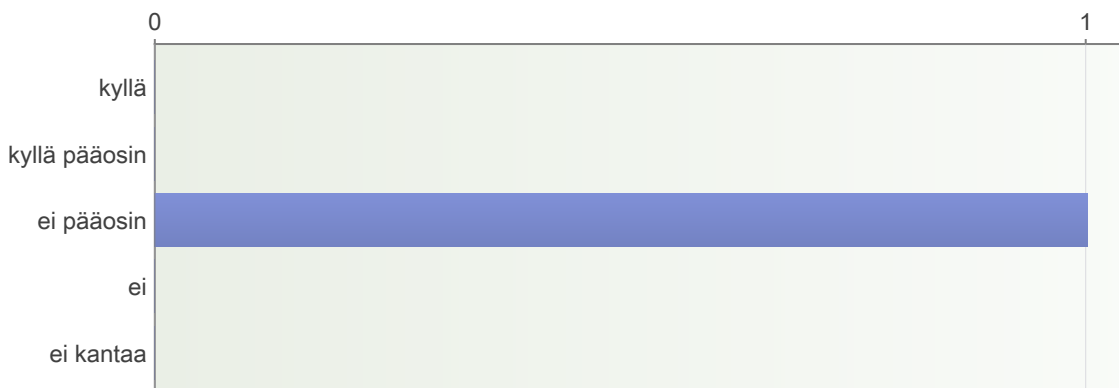
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitetty malli rajoittaa maakunnan oikeutta päättää palvelujen tuotantotavasta ja ohjata palveluja kokonaisuutena. Kustannusten nousun riskitekijöitä ovat myös ict- /potilastietojärjestelmäkustannukset sekä hallinnon monipolvisuudesta johtuva kustannusten nousupaine.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

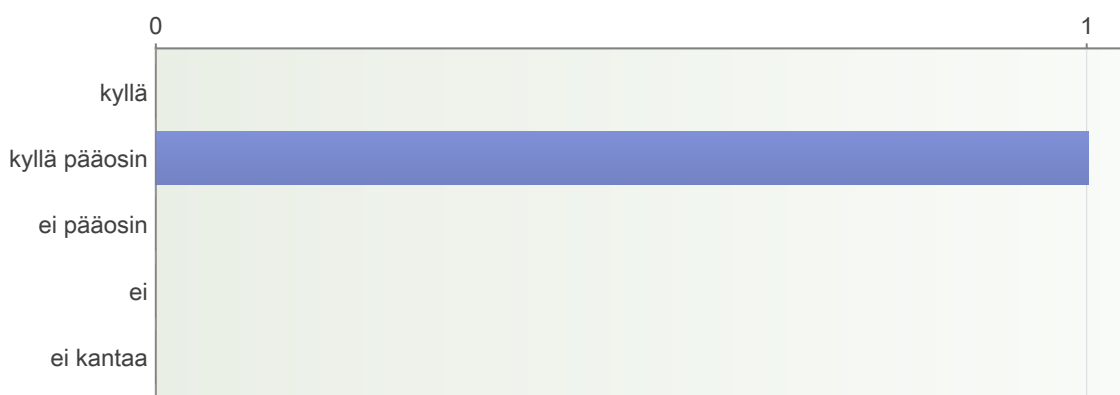
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapausmalli on haaste demokratian kannalta. Laissa olevat säännökset palvelujen järjestämistavoista kaventavat merkittävästi maakunnan mahdollisuuksia käyttää itsehallinnollista päätösvaltaa, eivätkä anna järjestäjälle tarvittavaa liikkumavaraa palvelujen tuottamiseen alueen asukkaille.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapausmalli luo mahdollisuuksia uudistaa toimintatapoja. Toimintatapojen uudistaminen vaatii kuitenkin myös tarpeettoman ja turhan yksityiskohtaisen sääntelyn purkamista, jotta uudistuksella päästään sen tavoitteisiin.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvueluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiöitettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

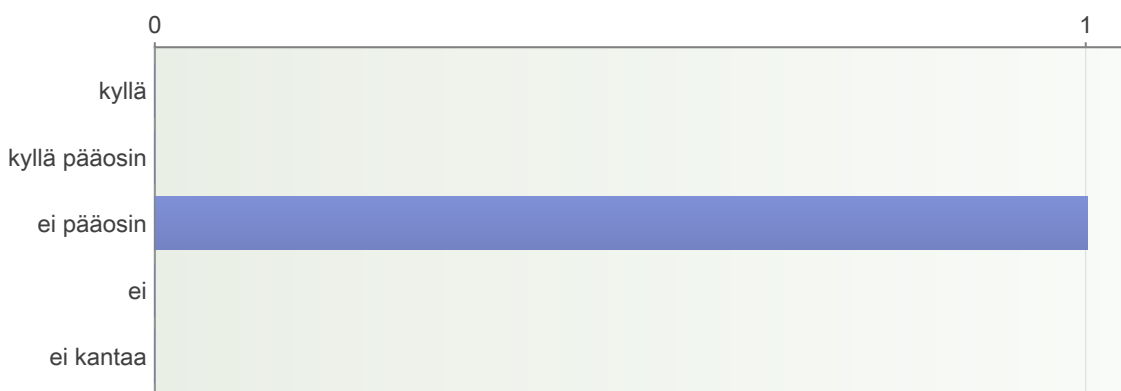
19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksessa esitetyt suoran valinnanpalvelut ja niiden rajapinnat eivät ole selkeitä. Tämä aiheuttaa monituottajamallin toteutuessa vastuu kysymyksiä asiakasrajapintaan sekä hoidon viivästymisiä palveluohjauksen ollessa epäselvä.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

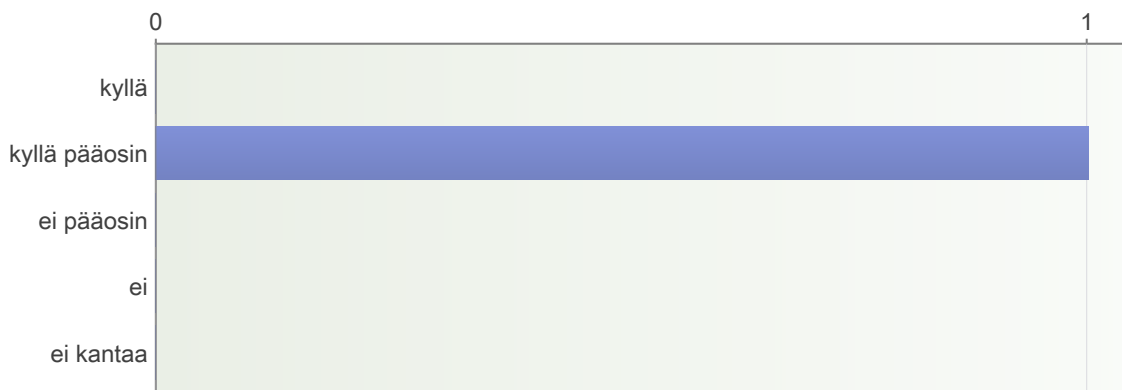
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnalla ei ole suoria ohjaus- eikä vaikutusmahdollisuuksia maksusetelipalvelun tuottajaan. Maakunnan määrittämien suoran valinnan sote-keskusten palvelutuottajien kriteereissä ja sote-keskusten kanssa solmittavissa sopimuksissa pitäisi osata ottaa huomioon myös alihankkijana toimivan maksuseteli-yrittäjän ohjaus, joka tapahtuu välillisesti listautuneesta potilaasta kokonaisvastuussa olevan sote-keskuksen kautta.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

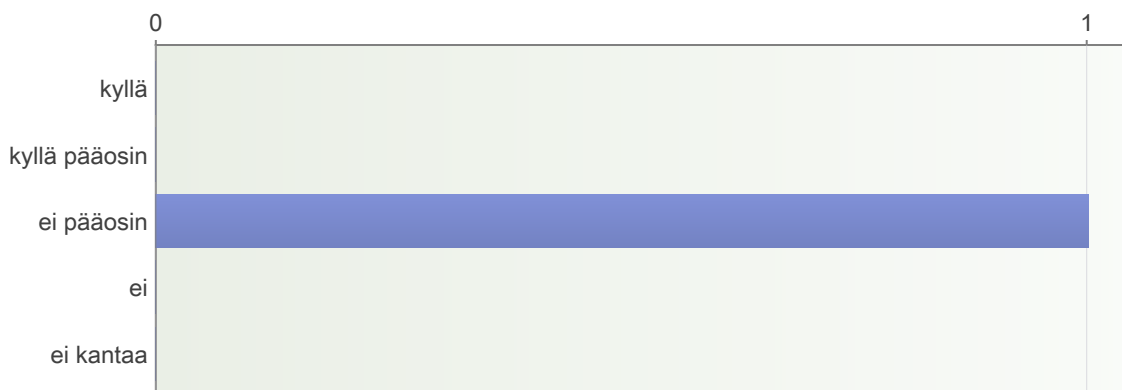
23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kyllä periaatteessa, mutta käytännössä on vaikea arvioida ja valvoa, miten maksusetelin käyttö toteutuu.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

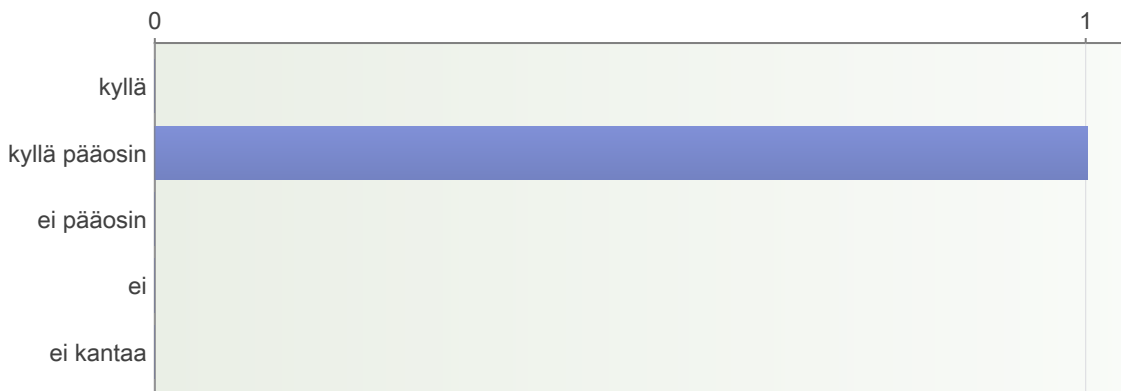
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Järjestelmä on monimutkainen ja vaikeaselkoinen asiakkaan näkökulmasta.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

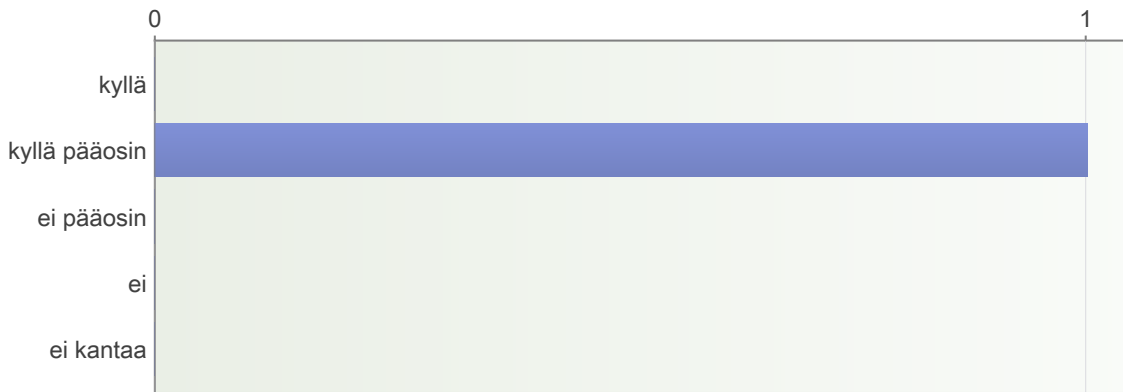
27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säännös on epäselvä asiakkaan näkökulmasta. Liikelaitoksen on tuotettava palvelut tilanteessa, jossa ne eivät ole saatavissa sote-keskuksissa. Asiakkaan tulisi tietää, mitä palveluja eri organisaatioissa tuotetaan.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

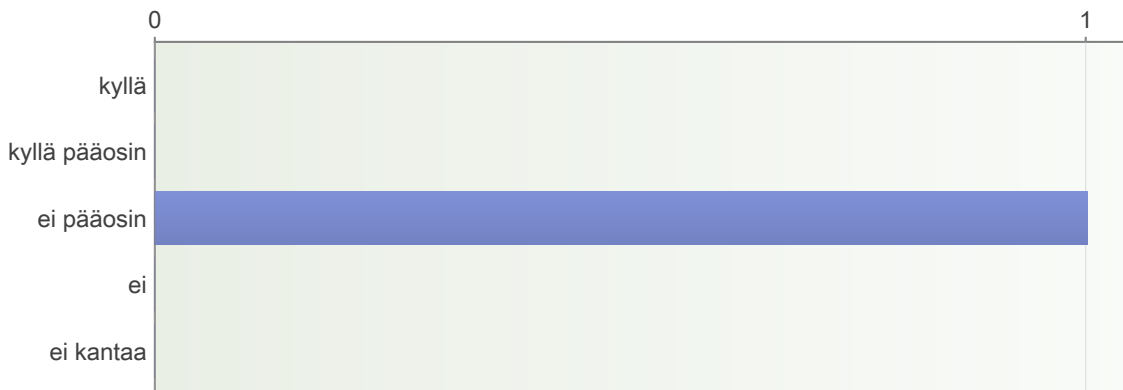
29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakaseteillä hankittavien palvelujen määrittely ja ohjeistus on oltava selkeämmät.

30. 10b. Turvaako asiakasetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

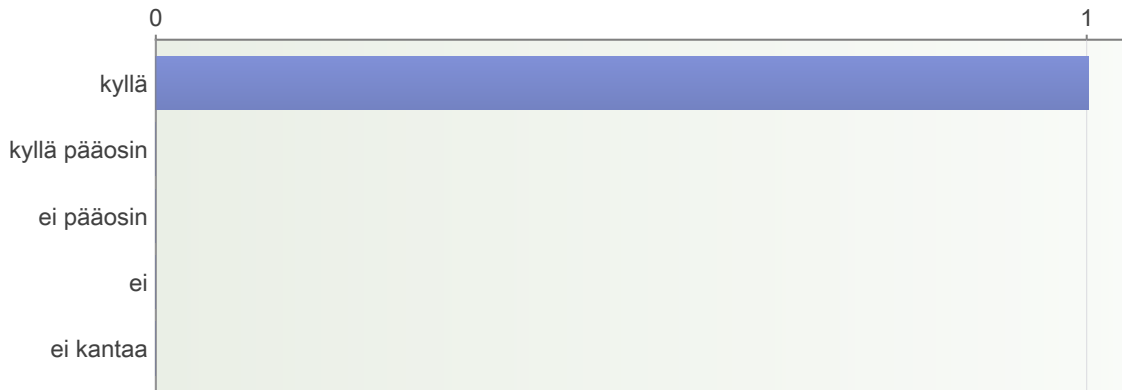
31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Yhtiöttämismvelvollisuus pirstoo entisestään maakunnan sote-palvelutuotannon palvelurakennetta. Epäselväksi jää toimijoiden väliset sopimukset ja hankintasuhteet sekä maakunnan vaikutusmahdollisuudet palvelukokonaisuuteen.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

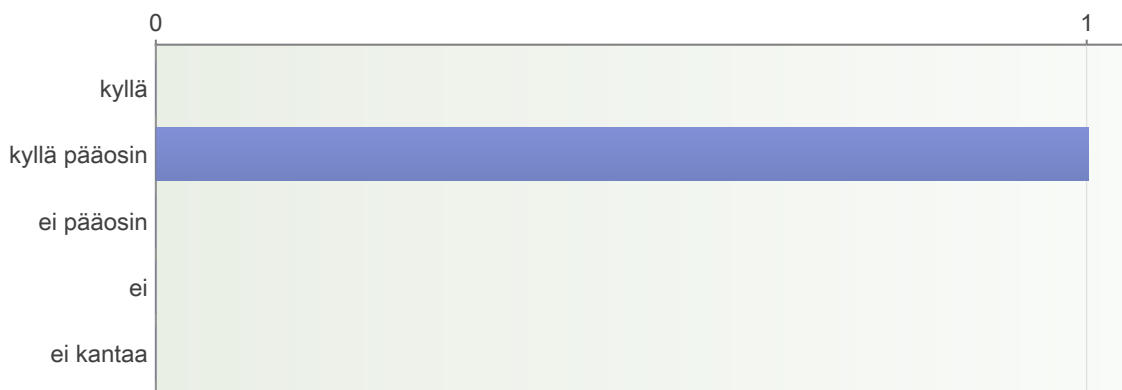

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

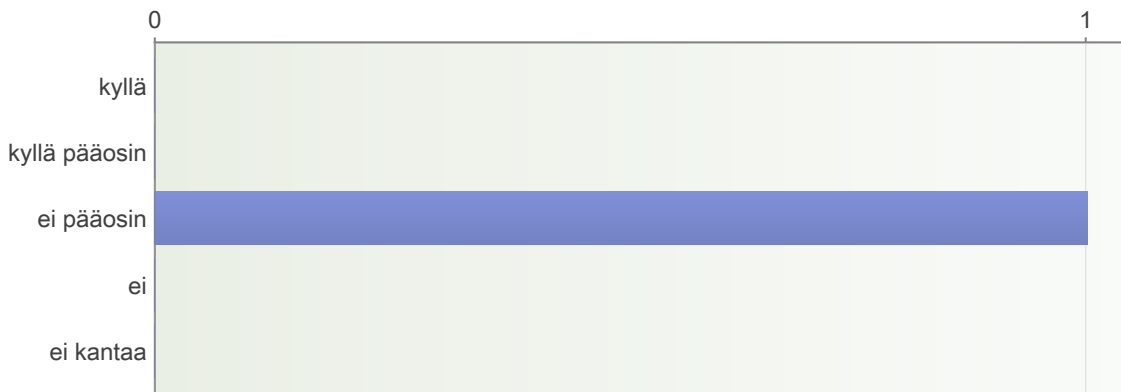
Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan näkökulmasta on haasteellista palvelutarpeen tunnistaminen sekä se, mihin palveluihin asiakas on oikeutettu.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

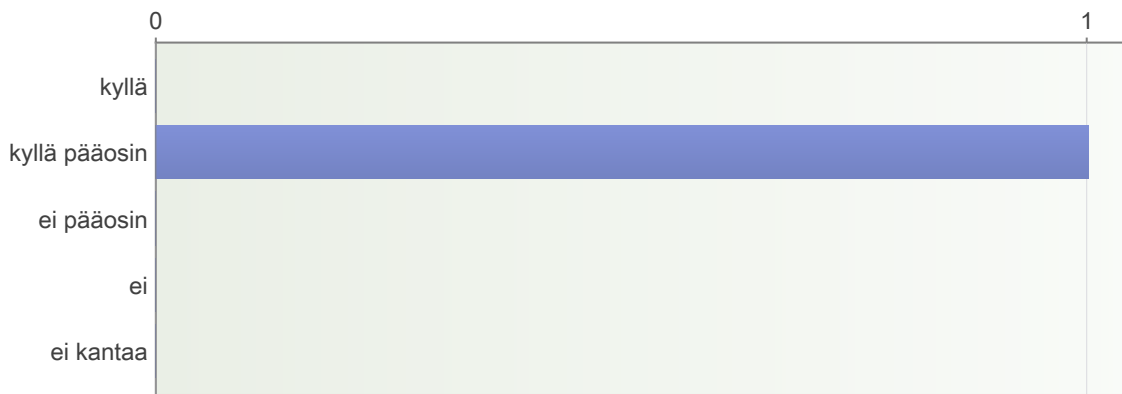
37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tuettu päätöksenteko voitaisiin säätää maakunnan sote-järjestäjän tai julkisoikeudellista palveluista huolehtivan liikelaitoksen tehtäväksi. Tuetun päätöksenteon mukaisen palvelun tuottajan kustannusten korvaamisesta ei ole mainintaa lainsäädännössä.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

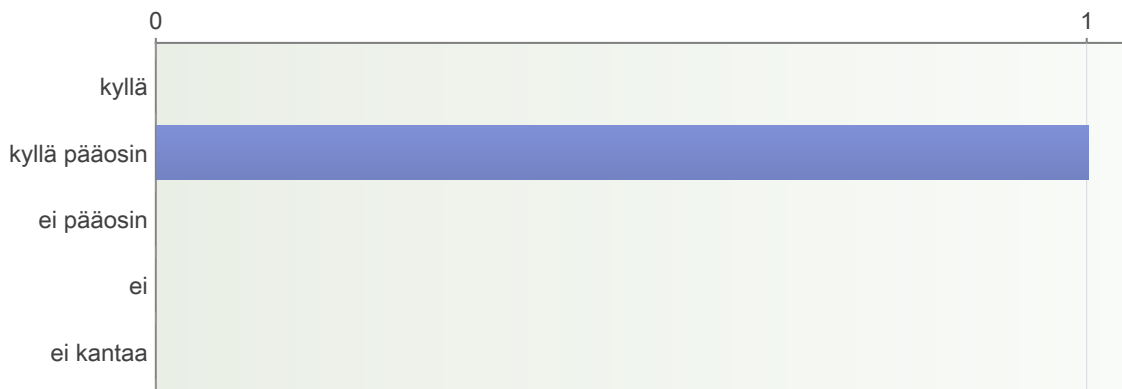
39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapausmallin asianmukainen toteutuminen, demokratiavajeen ehkäisy ja vahva järjestäjän ohjaus maakunnan asukkaiden lakisääteisten oikeuksien toteutumiseksi edellyttää erittäin vahvasti resursoitua ja osaavaa sote-järjestäjätahoa maakunnassa. Uhkana on byrokratian ja kustannusten kasvu.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

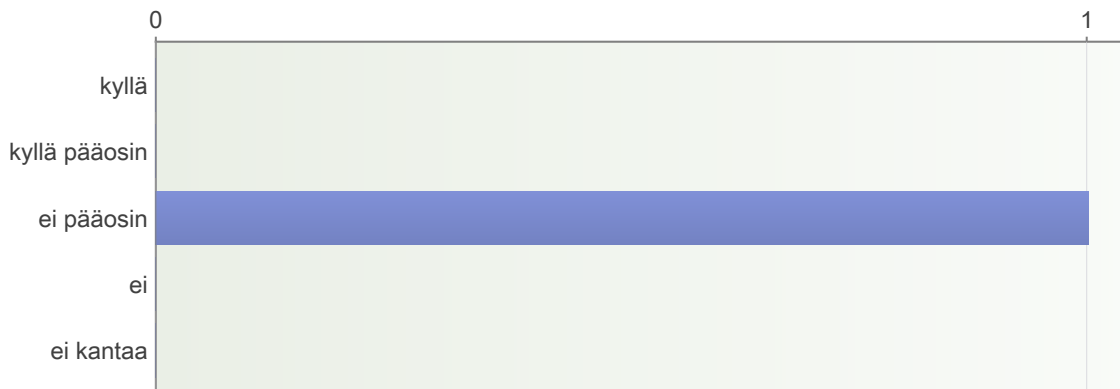
41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Haasteena tulee olemaan kattavien, riittävän yksityiskohtaisten ja palvelutuottajia ohjaavien sopimusten laadinta.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

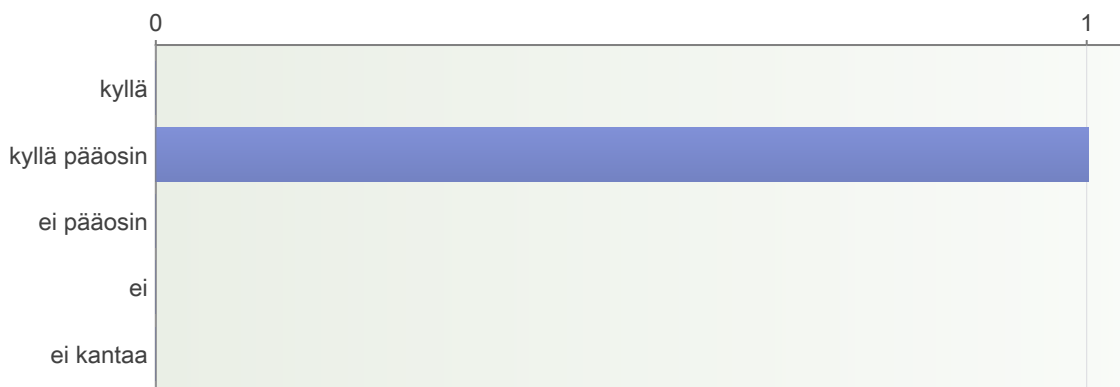
Vastaajien määrä: 1

- Suoran valinnan palvelutuottajien oikeus rajoittaa enimmäisasiakasmääräänsä vääristää kilpailua yksityisten palvelutuottajien sekä maakunnan oman, yhtiötetyn toiminnan, välillä. Toisaalta, tietyt tietojärjestelmävaatimukset ja raportointivelvoitteet rajoittavat pienten yritysten mahdollisuutta toimia markkinoilla.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

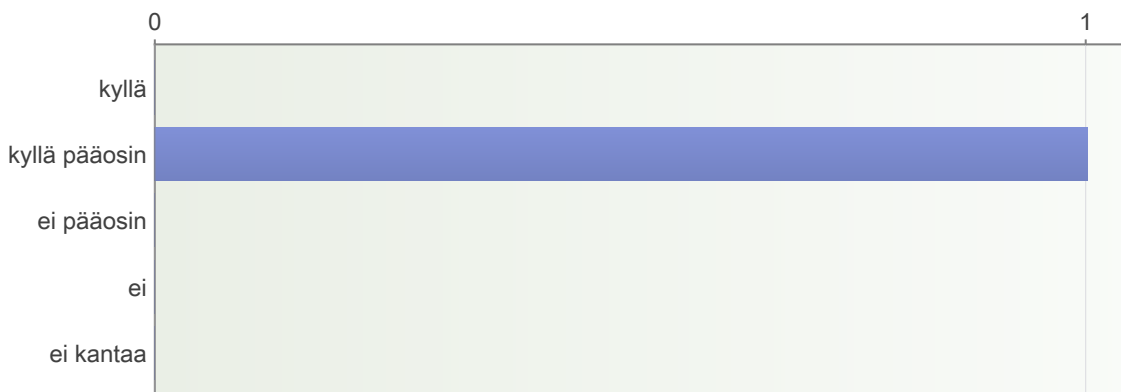
45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tarveperusteinen maksu on periaatteessa toimiva, mutta saattaa johtaa tuottajaa ohjaamaan suuria kustannuksia aiheuttava asiakas liikelaitoksen hoidettavaksi.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

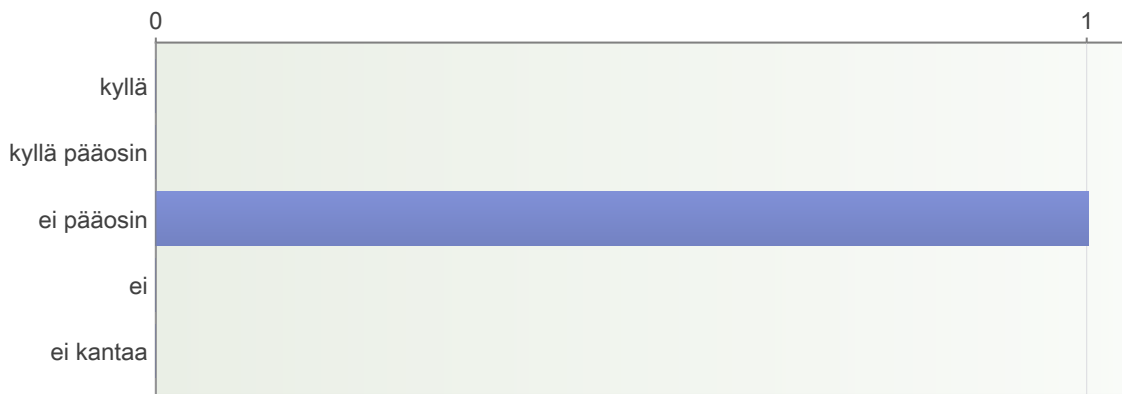
47. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Korvauserusteet laadun, kustannustehokkuuden ja vaikuttavuuden perusteella ovat kannatettavia, mutta aiheuttavat suuria osaamis- ja resurssivaateita maakuntien sote-järjestäjälle, jotta oikeudenmukaiset ja tehokkaat kriteerit kannustinperusteisille korvauksille osataan määritellä.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

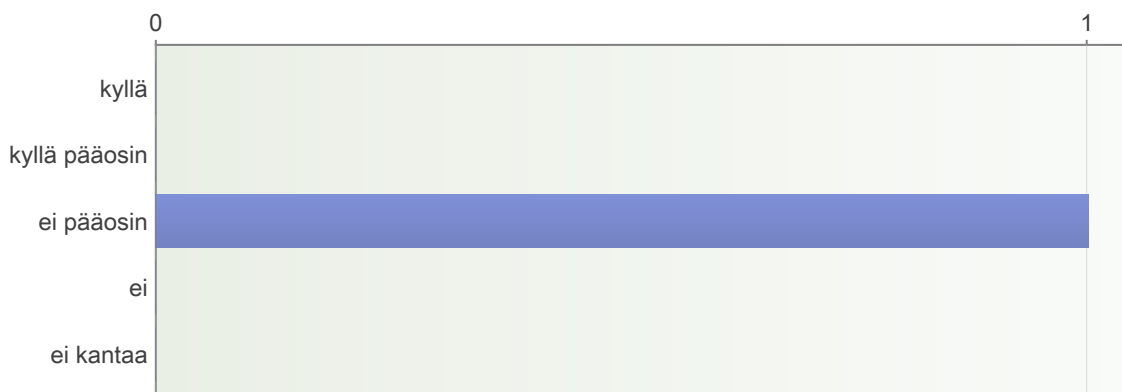
49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauden toteuttamisaikataulua olisi tarkoituksenmukaista väljentää. Maakuntaudistuksen toteutuminen ilman valinnanvapauttakin on erittäin haasteellista esitetystä aikataulusta.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

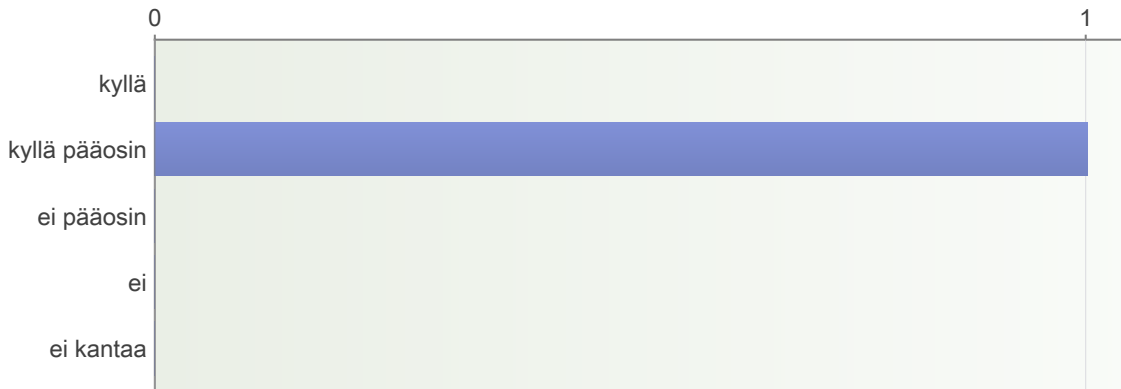
51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Järjestämisvastuun toteuttaminen esitetystä muodosta synnyttää uusia hallintorakenteita ja lisää byrokratiaa.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

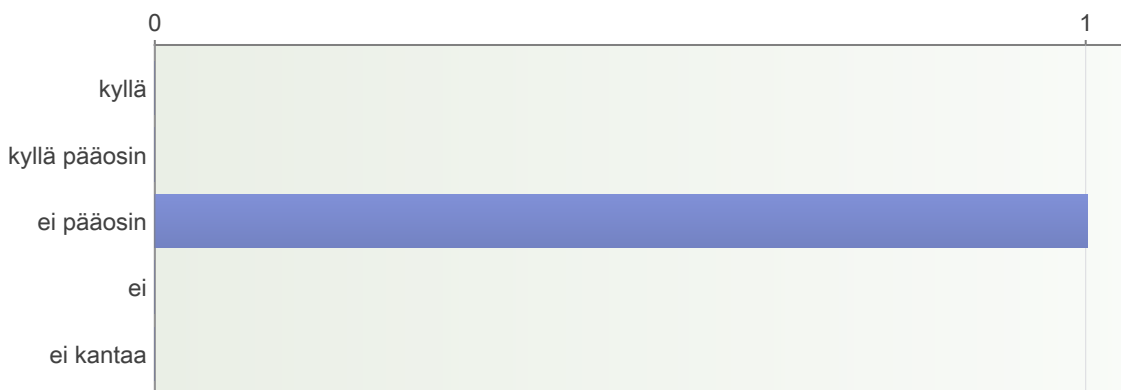
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitys antaa riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiselle kasvukeskuksiin, mutta harvaanasutuilla alueilla ei markkinoita synny edellytyksistä huolimatta. Tämä asettaa kansalaiset eriarvoiseen asemaan maan eri osissa.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Tuottajille asetettavat tietojärjestelmävaatimukset ja raportointivelvoitteet karsivat erityisesti pieniä toimijoita pois markkinoilta.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

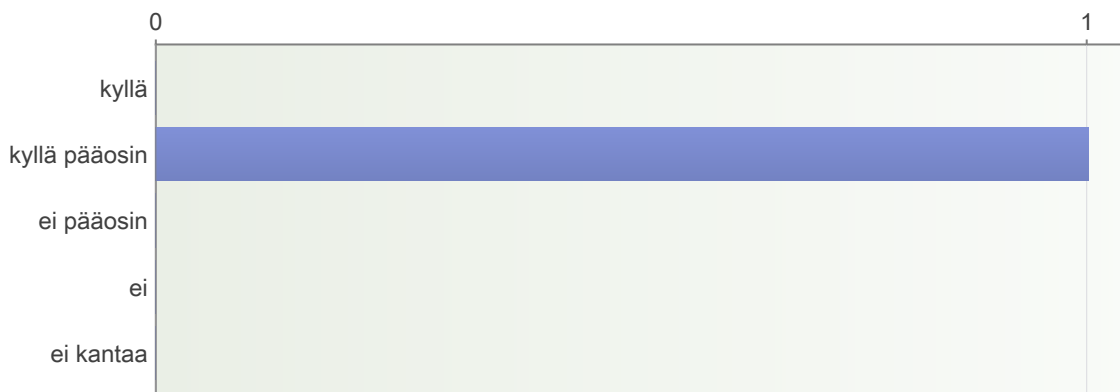
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Yksilön vaikuttamismahdollisuudet lisäävät tietoisuutta omista valinnoista ja hyvinvointityöstä. Parhaimmillaan se parantaa myös palvelujen laatua ja vaikuttavuutta. Mahdollisuus vaikuttaa palveluntuottajan valintaan ei kuitenkaan välttämättä paranna mahdollisuutta vaikuttaa itse hoidon toteutumiseen.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

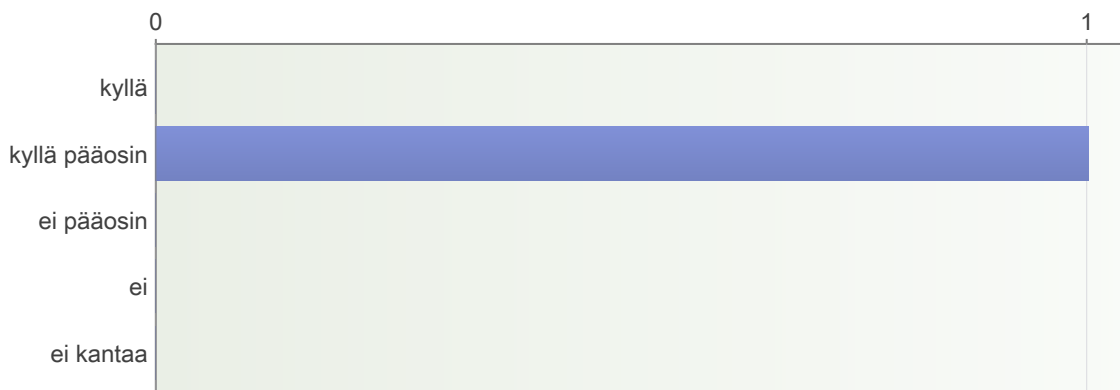

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen vaikutuksia on arvioitu monista eri näkökulmista ja johtopäätöksiä voidaan pitää pääsääntöisesti oikeansuuntaisina. Sen sijaan huomiota herättää valinnanvapausmallin eteenpäinviemistä esitetyn lainsäädännön pohjalta, vaikka valmistelevan ministeriön vaikuttavuusarvioinneissa on tuotu esille useita toiminnallisia ja taloudellisia riskejä.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Esitetty valinnanvapauslainsäädäntö ja sen myötä syntyvä monituottajamalli sekä sote-järjestämisen ja sote-palvelutuotannon eriyttäminen johtaa Keski-Pohjanmaalla syntyneen integroituneen palvelumallin purkautumiseen. Palvelun käyttäjien, kuntalaisten, näkökulmasta kehitys johtaa kehitettyjen asiakas- ja potilaslähtöisten hoitoketjujen ja toimintamallien osittaiseen menetykseen. Valinnanvapausmallia tulisi kehittää edelleen laajentamalla nykyisten palvelusetelien käyttömahdollisuuksia.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Väestön ikääntyessä ja palvelutarpeiden kasvaessa vääjäämättä, terveyden edistämisen merkitys korostuu entisestään. Valinnanvapausmallissa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen ja ennaltaehkäisevän toiminnan kehittämiseen liittyvät kannustimet jäävät kevyiksi.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- Oikeus rajoittaa suoran valinnan palvelutuottajien listautuneiden määrää pitäisi poistaa lainsäädännöstä.